

GEHEIM

EXnr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN/VEIL**

MAANDOVERZICHT

FEBRUARI 1973

GEHEIM

MO 2/73

GEHEIM

i

MAANDOVERZICHT

FEBRUARI 1973

GEHEIM

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.nr.</u>
SAMENVATTING	1-2
<u>DEEL I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Samenvatting	3
2. Sovjet-Unie	
a. Landbouw	4-5
b. MBFR	6
3. Joegoslavië	
a. Defensie	7
4. Finland	
a. Verkiezing President	8
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Samenvatting	9
2. Roemenië	
a. Lidmaatschap IMF	10
3. Joegoslavië	
a. Handelsovereenkomst met EEG	11
<u>Hoofdstuk C: Oorlogspotentieel</u>	
1. WP-landen	
a. Invoering automatische koppeling	12-13
2. Joegoslavië	
a. Mobilisatieproblemen	14-16
<u>Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten</u>	
1. Samenvatting	17
2. Activiteiten	
a. Samenvatting	18
b. Oost-Duitsland	18-19
c. Polen	19
d. Tsjechoslowakije	19-20
e. Roemenië	20
Tijdelijk Verboden Gebieden	21-24

	<u>Blz.nr.</u>
3. Slagorde	
a. Warschaupakt	25
b. Sovjet-Unie	25
c. Oost-Duitsland/GSVG	25-28
d. Oost-Duitsland/NVA	29-30
e. Tsjechoslowakije	31
f. Hongarije	31
4. Logistiek	
a. Sovjet-Unie	32-33
5. Personalialia	
a. Oost-Duitsland/NVA	34
b. Hongarije	34
<u>DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Samenvatting	35
2. Egypte/Sovjet-Unie	36
3. Oostduitse activiteiten in Libanon	37
4. Marokkaans bezoek aan de Sovjet-Unie	38
<u>DEEL III: Verre-Oosten</u>	
1. Samenvatting	39
2. Indochina	
a. Vietnam	40-43
b. Laos	43-44
c. Kambodja	44-45

Gebruikte afkortingen

afd(n)	afdeling(en)
art	artillerie
at	anti tank
BAMD	Militair District Baltische Landen
bat(s)	bataljon(s)
BEMD	Militair District Witrusland
briggen	brigadegeneraal
bt(n)	batterij(en)
C	Commandant
CAMD	Militair District Centraal-Azië
cie(n)	compagnie(n)
CGS	Chef van de Generale Staf
CP	Communistische Partij
CPMD	Militair District Karpathen
CPSU	Communistische Partij van de Sovjet-Unie
CS	Chef van de Staf
div(s)	divisie(s)
ehd(n)	eenheid(eenheden)
FEMD	Militair District Verre-Oosten
Gde	Garde
genmaj	generaalmaajoor
gev	gevecht
gn	genie
gnk	geneeskundig
gr	grens
GS	Generale Staf
GSVG	Groep van Sovjet strijdkrachten in Oost-Duitsland
hw	houwitser
inf	infanterie
KIMD	Militair District Kiev
kn	kanon
kolgen	kolonelgeneraal
lask	landstrijdkrachten
LEMd	Militair District Leningrad
ll	luchtlanding
lntgen	luitenantgeneraal
lr(s)	leger(s)
lrgen	legergeneraal

lsk	luchts trijdkrachten
lua	luchtdoelartillerie
MD(n)	Militair District(en)
mech	gemechaniseerd
mil	militair
MO	Maandoverzicht
mob	mobilisabel
MOMD	Militair District Moskou
mr(n)	mortier(en)
MSU	Maarschalk van de Sovjet-Unie
NCMD	Militair District Noord-Kaukasus
NVA	Nationale Volksarmee (= Oostduitse strijdkrachten)
ODMD	Militair District Odessa
oef(n)	oefening(en)
off(n)	officier(en)
oo(n)	onderofficier(en)
opl	opleiding
para	parachutist
pel(s)	peloton(s)
pers	personeel
PVO	luchtverdediging
reg(n)	regiment(en)
res	reserve
rk(n)	raket(ten)
rkw(s)	raketwerper(s)
SED	Communistische Partij van Oost-Duitsland
SGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Polen
SIMD	Militair District Siberië
skn	strijdkrachten
st(n)	staf (staven)
SU	Sovjet-Unie
t	transport
TBMD	Militair District Transbaikal
TCMD	Militair District Transkaukasus
tgm	telegram
tk	tank
tlv	terugstootloze vuurmond
tr	troep (troepen)
TsGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Tsjechoslowakije
TUMD	Militair District Turkestan
TVG	Tijdelijk Verboden Gebied

URMD	Militair District Oeral
vbd	verbindingen
verk	verkenning
VOMD	Militair District Wolga
vtg(n)	voertuig(en)
WP	Warschaupakt
YuGV	Groep van Sovjet strijdkrachten in Hongarije
zw	zwaar

Geheim

SAMENVATTING1. Oost-Europa

De slechte resultaten in de landbouw hebben de Sovjet leiders er toe gebracht de Minister van Landbouw af te zetten; hoewel officieel deze slechte resultaten worden toegeschreven aan het weer.

Het is duidelijk aan de houding van de Sovjet-Unie te merken, dat de voorkeur wordt gegeven aan de CEVS en SALT, boven de MBFR-conferentie: de voorbereidende besprekingen hiervoor worden op velerlei wijzen getraineerd, al schijnen de Sovjets door o.m. opslag van zwaar materieel in Oost-Duitsland, zich nu reeds te wapenen tegen de eventuele gevolgen van een mogelijke overeenkomst.

In Joegoslavië wordt voortgegaan met de versterking van de invloed van de Communistische Partij op alle sectoren van de maatschappij: door reorganisatie van de Raad van Nationale Defensie-aangelegenheden wordt getracht de controle over de strijdkrachten te verhogen. Eén van de grootste moeilijkheden die deze nieuwe Raad als eerste op zijn weg vindt, is het probleem een sluitend mobilisatiesysteem te ontwerpen voor de in het buitenland werkende Joegoslavische arbeiders. Formeel is een aantal zaken geregeld in de Dienstplichtwet: het blijkt echter niet geheel te voldoen.

Met Roemenië blijft Joegoslavië streven naar een overeenkomst met de EEG: uitsluitend samenwerking in Comeconverband wordt kennelijk niet wenselijk geacht.

Evenals in januari werd ook in februari intensief geoefend: zo vond o.m. in Roemenië, voor het eerst sinds 11 jaar weer een Warschaupakt-oefening plaats.

De reorganisatie van de Warschaupakt-topstructuur schijnt nog niet te zijn voltooid: naast de, mogelijk reeds opgerichte theaterstaf "West", zijn nu aanwijzingen verkregen dat ook een theaterstaf "Zuid" zou zijn opgericht.

Berichten blijven aanhouden dat het aantal Sovjet divisies in Tsjechoslowakije is vergroot; bevestiging werd evenwel nog niet verkregen.

GEHEIM

2. Midden-Oosten/Noord-Afrika

De Warschaupakt staten blijven voortgaan met het trachten hun invloed uit te breiden: er valt een steeds verdergaande verbetering te constateren in de betrekkingen tussen de Sovjet-Unie en Egypte. Ook met Marokko werd gesproken over verdere economische en militaire hulpverlening.

Oost-Duitsland poogt een informatiecentrum te vestigen in de Libanon, om van daaruit de propaganda te leiden in de Arabische wereld.

3. Verre-Oosten

Howel in Zuid-Vietnam en Laos met het tekenen van overeenkomsten, officieel een einde aan de oorlog is gekomen, is er nog geen vrede in geheel Indo-China; in Kambodja woedt de strijd nog voort, ofschoon de Kambodjaanse troepen het bevel hebben gekregen ieder offensief optreden te staken.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek

Dienstgeheim

1. Samenvatting

- Sovjet-Unie: Polyanski vervangt Matskevich als Minister van Landbouw. De positie van Polyanski is waarschijnlijk riskant, gezien de verwachtingen in de agrarische sector voor 1973.
- MBFR: de Sovjet-Unie schijnt weinig behoefte te hebben aan een spoedig begin van een MBFR-conferentie.
- Joegoslavië: de Raad van Nationale Defensie-aangelegenheden is gereorganiseerd met als doel: versterking van het toezicht van de Partij over de strijdkrachten.
- Finland: de verlenging van de ambtstermijn van President Kekkonen is waarschijnlijk een tegemoetkoming aan de wens van de Sovjet leiders.

Dienstgeheim

2. Sovjet-Uniea. Landbouw

Polyanski, de eerste plaatsvervangend premier van de Sovjet-Unie, is benoemd tot Minister van Landbouw. Hij behoudt zijn zetel in het Politbureau.

Polyanski is 55 jaar oud en vervangt Matskevich als Minister van Landbouw.

In augustus 1972 werd Skoropanov, de Minister van Landbouw van Witrusland, vervangen.

(B-3) (W)

Commentaar: Hoewel de slechte resultaten in de landbouw in 1972 nog steeds officieel aan het weer worden toegeschreven, kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat de Sovjet leiders hun positie t.a.v. de landbouwsector veilig trachten te stellen door het aanwijzen van zondebokken die medeverantwoordelijk zouden zijn voor de tegenvallende resultaten in deze sector.

Matskevich heeft onder Khrushchev reeds eerder zijn positie als Minister van Landbouw moeten opgeven en als zondebok gefungeerd toen de slechte resultaten in de landbouwsector de positie van Khrushchev dreigden aan te tasten.

De benoeming van Polyanski tot Minister van Landbouw schijnt op het eerste gezicht een degradatie in te houden, en wel om de volgende redenen:

- als eerste plaatsvervangend premier was Polyanski medeverantwoordelijk voor de agrarische sector aangezien Matskevich aan hem diende te rapporteren. Kritiek op Matskevich kan dus ook worden uitgelegd als kritiek op Polyanski;
- Polyanski bevindt zich als Minister van Landbouw niet meer in de directe lijn voor mogelijke opvolging van Kosygin, hetgeen wel het geval was in zijn functie als eerste plaatsvervangend premier;

GEHEIM

- de verwachtingen t.a.v. de landbouwresultaten voor 1973 zijn niet al te gunstig;
- de functie van Minister van Landbouw is te licht voor een lid van het Politbureau.

Daar staat echter tegenover dat:

- de landbouwsector één van de belangrijkste sectoren binnen de Sovjet economie is en dat niet waarschijnlijk is dat een dergelijke sector aan iemand wordt toegewezen die uit de gratie is;
- Polyanski lid blijft van het Politbureau. Hij kan alleen door het Centraal Comité van de CPSU uit deze functie worden gezet. Er zijn tot dusver nog geen aanwijzingen over een tegenstelling Polyanski - Brezhnev aan het licht gekomen;
- er is nog geen opvolger genoemd voor de functie van plaatsvervangend premier.

Hoewel de benoeming van Polyanski tot Minister van Landbouw dus geen degradatie behoeft in te houden, kan men wel stellen dat hij in een moeilijke positie verkeert, zeker gezien de verwachtingen m.b.t. de resultaten in de agrarische sector in 1973.

Dienstgeheim

b. MBFR

T.a.v. de houding van de Sovjet-Unie met betrekking tot de voorbesprekingen over een MBFR-conferentie kan het volgende worden aangetekend:

- De Sovjet-Unie geeft er de voorkeur aan om militaire problemen te behandelen als deel van de Conferentie voor Europese Veiligheid en Samenwerking; een conferentie die zij initieerden en niet afzonderlijk in een MBFR-conferentie die een NAVO-initiatief is.
- De Sovjet-Unie wenst wel te komen tot een verbetering van het politieke klimaat in Europa (o.a. door middel van een status-quo erkenning), maar vooralsnog niet tot substantiële besprekingen over bewapeningsverminderingen in een MBFR-conferentie (wel SALT-II).
- De Sovjet-Unie blijft tot nu toe het begrip "balanced" afwijzen.
- Het niet deelnemen van Hongarije als direct lid aan deze MBFR-besprekingen kan waarschijnlijk deels verklaard worden uit:
 - de omstandigheid dat de Sovjet-Unie in de Balkan regio alleen in Hongarije militair aanwezig is, hetgeen gezien de houding van Roemenië en Joegoslavië, waarschijnlijk als een zwakke stelling wordt beschouwd.
 - de vertraging die wordt bereikt in het tot stand komen van een MBFR-conferentie, die door de Sovjet-Unie niet opportuun wordt geacht.
- Het Sovjet voorstel om Roemenië en Bulgarije als directe leden aan een MBFR-conferentie te laten deelnemen heeft waarschijnlijk een tweeledig doel:
 - tegemoetkoming aan de Roemeense wens tot deelname;
 - een verwijdering te bewerkstelligen tussen de NAVO-landen welke deel uitmaken van de centrale sector en de NAVO-landen welke deel uitmaken van de flanken.

Dienstgeheim

3. Joegoslaviëa. Defensie

De Joegoslavische Raad van Nationale Defensie-aangelegenheden is m.i.v. 30 januari 1973 gereorganiseerd en heet nu de Raad van het Presidentschap der Socialistische Federale Republiek Joegoslavië voor Nationale Defensie-aangelegenheden.

De Defensie Raad komt nu regelrecht onder het Presidium te staan en haar leden worden door het Presidium benoemd.

De Nationale Defensie Raad krijgt de volgende samenstelling:

- de President van de Republiek, tevens voorzitter van de Raad;
- 2 leden voor elke republiek en 1 lid voor elke autonome provincie;
- de Vice-Voorzitter van het Presidium;
- de President van de Federale Assemblée;
- de President van de Federale Uitvoerende Raad;
- de Presidenten van de deelrepublieken en der provinciale Executieve Raden;
- de Federale Secretarissen (= Minister) van Buitenlandse Zaken, Defensie, Economische Zaken, Binnenlandse Zaken en Financiën;
- de Chefstaf van het volksleger;
- Andere functionarissen, aan te wijzen door het Presidium.

(B-3) (R)

Commentaar: De Nationale Defensie Raad van Joegoslavië is nu een orgaan van het Presidium geworden. Deze maatregel past geheel in de reorganisatie welke in Joegoslavië t.a.v. de Bond van Communisten plaatsvindt. Het doel is o.a. een versterking van de invloed van de Partij in alle sectoren der Joegoslavische maatschappij. Deze herorganisatie van de Nationale Defensie Raad moet er voor zorgdragen dat de partij, ook in tijden van crises, het gezag over de strijdkrachten kan blijven uitoefenen.

4. Finland

Dienstgeheim

a. Verkiezing President

Op 17 januari j.l. keurde het Finse parlement een uitzonderingswet goed (170 stemmen voor, 28 tegen en 1 onthouding) waarmee de huidige ambtstermijn van president Kekkonen met ingang van 1 maart 1974 met vier jaar wordt verlengd.

(B-3) (W)

Commentaar: De normale ambtstermijn voor een president van Finland bedraagt 6 jaar. Voor de aanvaarding van bovengenoemde uitzonderingswet was een meerderheid van vijf/zesde van het aantal stemmen in het parlement vereist. Tegen de wet stemden de Conservatieven en restanten van de Boerenpartij.

Eén van de redenen voor aanneming van deze wet is het feit, dat de Sovjet leiders onverminderd vertrouwen in Kekkonen blijven stellen.

Kekkonen heeft herhaaldelijk in het openbaar gesteld dat een dgl vertrouwen een conditio sine qua non voor een president van Finland is.

Zijn aanblijven maakt een handelsovereenkomst tussen Finland en de EEG waarschijnlijker, aangezien de Sovjet leiders zich nu vermoedelijk niet al te zeer tegen een dergelijke overeenkomst zullen verzetten, gezien hun vertrouwen in Kekkonen.

Hoofdstuk B: Economie

Dienstgeheim

1. Samenvatting

- Roemenië: Lidmaatschapsaanvraag van Roemenië voor het Internationale Monetaire Fonds goedgekeurd.
- Joegoslavië: De economische afhankelijkheid van Joegoslavië van Oost-Europa dient niet te worden overschat.

2. Roemenië

Dienstgeheim

a. Lidmaatschap IMF

In november 1972 heeft de bestuursraad van het Internationale Monetaire Fonds de lidmaatschapsaanvraag van Roemenië tot dit Fonds goedgekeurd.

(B-3) (W)

Commentaar: Het lidmaatschap van het IMF is noodzakelijk voor het lidmaatschap van de Wereldbank, waartoe Roemenië binnenkort ook zal toetreden. Roemenië dient nu 25% van haar aandeel, ter waarde van plm \$ 215 miljoen, in het Fonds te storten. Roemenië heeft ook nog steeds een aanvraag bij de EEG lopen over de verkrijging van voorkeurs-tarieven in haar handel met de EEG. Tot nu toe heeft de Raad van Ministers van de EEG de behandeling van deze aanvraag uitgesteld.

3. Joegoslavië

Dienstgeheim

a. Handelsovereenkomst met EEG

Begin februari 1973 vroeg de Europese Commissie toestemming aan de Raad van Ministers om onderhandelingen te mogen voeren over een vijfjarige preferentiële handelsovereenkomst tussen de EEG en Joegoslavië, welke in de plaats moet komen van de huidige driejarige overeenkomst die op 30 april a.s. afloopt. De voorbesprekingen over deze overeenkomst zijn al in een vergevorderd stadium.

(B-3) (R)

Commentaar: De Joegoslavische buitenlandse handel ontwikkelt zich in gunstige zin. Sinds 1969 is de verhouding tussen Westerse en Oosteuropese kredieten 69:31. Bovendien is Joegoslavië tussen 1961 en 1971 op de ranglijst van importeurs uit de EEG opgeklimmen van de 21e naar 8e plaats. 45% van de Joegoslavische export gaat naar de EEG-landen en 55% van de Joegoslavische import komt uit de EEG-landen. De handelsbalans tussen Joegoslavië en de EEG-landen vertoont weliswaar een deficiet voor Joegoslavië, maar dit wordt grotendeels gecompenseerd door de verdiensten van de Joegoslavische gastarbeiders in West-Europa. Uit een en ander blijkt dat de economische afhankelijkheid van Oost-Europa niet moet worden overschat.

Hoofdstuk C: Oorlogspotentieel1. WP-landen

Dienstgeheim

a. Invoering automatische koppeling

Tijdens een bijeenkomst van de gemeenschappelijke werkgroep van de OSShD/UIC op 15 en 16 mei 1972 te Keulen werd het volgende bepaald:

- (1) tijdens één van de volgende bijeenkomsten van de werkgroep zal worden vastgesteld op welke dag in april 1981 het goederenmaterieel in het internationale treinverkeer moet zijn voorzien van de automatische middenbufferkoppeling. Dit materieel moet nog zijn voorzien van de zijbuffers;
- (2) op een nader te bepalen tijdstip - eind 1985 - wordt goederenmaterieel, dat voorzien is van zijbuffers, niet meer toegelaten in het internationale verkeer. De mogelijkheid bestaat dat dit tijdstip - in onderling overleg - wordt vervroegd.

(Oostblokkers)

Confidentieel

Commentaar: Tengevolge van deze overeenkomst tussen de OSShD (de organisatie van de spoorwegen in de communistische landen) en de UIC (de internationale organisatie van spoorwegen, waarvan de meeste communistische landen met uitzondering van de Sovjet-Unie lid zijn) zal een van de belemmeringen in het grensoverschrijdende spoorwegverkeer tussen de Sovjet-Unie en de nabuurlanden worden opgeheven.

Terwijl in de Sovjet-Unie al het spoorwegmaterieel is uitgerust met de automatische middenbufferkoppeling van het type SA-3, wordt bij de andere spoorwegmaatschappijen nog gebruikgemaakt van de schroefkoppeling. De Sovjet-Unie heeft - niettegenstaande het feit dat het geen lid is van de UIC - toch kans gezien via de Oostduitse vertegenwoordiger de onderhandelingen zodanig te beïnvloeden dat door de UIC een koppeling is ontwikkeld die is te verenigen met de Sovjet SA-3 koppeling. Hierdoor is het gebruik van Sovjet breedspoormaterieel mogelijk geworden op de normaalspoorlijnen. Voorbereidingen hiertoe zijn reeds getroffen

door het vergroten van het profiel van vrije ruimte en de ontwikkeling van de verstelbare wielas. Door de invoering van de automatische koppeling is het mogelijk treinen te vervoeren met een aanzienlijk groter gewicht, terwijl bij het rangeren minder ongelukken zullen voorkomen.

Geheim

2. Joegoslavië

a. Mobilisatieproblemen

Het zeer grote aantal Joegoslavische arbeiders dat in het buitenland werkt, vormt voor het mobilisatiesysteem van Joegoslavië een groot probleem.

Op 8 december 1972 verklaarde Tito dat ± 300.000 dienstplichtige Joegoslaven in het buitenland werkten en dat de problemen m.b.t. het oproepen voor herhalingsoefeningen voor deze, bijna drie legers omvattende groep nog niet zijn opgelost.

Hiermede werd toegegeven, dat voor de in het westen werkende gastarbeiders (52,5% zijn jonger dan 30 jaar) tot nu toe geen effectieve mobilisatie maatregelen zijn getroffen.

In verband met dit probleem zijn wel enige formele maatregelen bekend; deze zijn o.a. vastgelegd in de dienstplichtwet van 1969:

artikel 12 behandelt de plicht om veranderingen m.b.t. persoonsgegevens binnen 8 dagen aan de bevoegde autoriteiten te melden zoals:

- verandering van woonplaats,
- een verblijf voor langer dan 60 dagen buiten de woonplaats,
- een verblijf in het buitenland langer dan 60 dagen,
- terugkeer uit het buitenland etc.

artikel 60 stelt dat toestemming voor een tijdelijk of langdurig verblijf in het buitenland altijd bij de gemeente moet worden aangevraagd.

artikel 65 bepaalt dat de dienstplichtige die reeds voor eerste oefening is opgekomen, bij een verblijf in het buitenland voor langer dan een jaar, zich bij de diplomatieke vertegenwoordiging van zijn land moet laten inschrijven als dienstplichtige met groot verlof.

I.v.m. zijn oorlogsbestemming wordt aan de dienstplichtige zijn mobilisatiebestemming meegedeeld en in zijn militair paspoort geschreven. De dienstplichtige is verplicht zijn mobilisatiebestemming en plaats van opkomst geheim te houden.

GEHEIM

Hij moet voordat hij naar het buitenland vertrekt, zijn militair paspoort bij de gemeentesecretarie van zijn woonplaats inleveren. Het vertrek van reserve-officieren naar het buitenland moet bovendien aan het territoriale commando worden gemeld.

Dienstplichtige gastarbeiders ontvangen via de naaste familie per post een oproep tot het bijwonen van herhalingsoefeningen. De familie is verplicht deze oproep door te sturen.

Het niet nakomen van de oproep tot herhalingsoefeningen kan strafrechtelijke gevolgen hebben.

Hoewel tot voor kort, de voorgeschreven aanmelding door vele "gastarbeiders" niet ernstig werd genomen en er zelden door de bevoegde autoriteiten op werd gereageerd, zijn deze "wantoestanden" bij de algehele binnenlandse politieke hervormingen van de laatste maanden ter sprake gekomen.

Volgens berichten wordt 60% van de dienstplichtige "gastarbeiders" niet geregistreerd omdat ze niet via de Joegoslavische arbeidsbureau's zijn uitgezonden en daardoor ook niet door de militaire autoriteiten kunnen worden geregistreerd.

Het hoge percentage is ook te verklaren uit het feit dat een groot deel van de arbeiders vóór het van kracht worden van de Dienstplichtwet 1969 reeds in het buitenland was en de meldingsplicht ook niet meer is nagekomen.

De laatste tijd duiden veroordelingen (geldboetes), ook tegen reserve-officieren, op een strengere aanpak.

Er zijn speciale afdelingen geformeerd bij het Min van Defensie om dit probleem op te lossen.

In de pers wordt dit probleem "een zwakke plek in de algemene nationale volksverdediging" genoemd.

Op 15 februari 1973 zou de Raad van de Volksverdediging zich o.a. over het mobilisatie-systeem en het oproepen van dienstplichtigen in het buitenland beraden.

Het is bekend dat een groot deel van de Joegoslavische gast-arbeiders die hun Kerst- en Nieuwjaarsverlof (72/73) in Joegoslavië doorbrachten aan een tweedaagse herhalingsoefening moesten deelnemen. Het belangrijkste deel van de oefening bestond uit politieke scholing.

(B-2) (R)

Commentaar: De hierboven geschetste situatie is voor Joegoslavië een niet te onderschatten probleem. Er is nog steeds geen praktisch uitvoerbaar systeem voor het oproepen van de reservisten in het buitenland ontwikkeld. Het probleem is echter onderkend en er zal zeker vrij spoedig een oplossing voor worden gevonden.

Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

In de maand februari 1973 is intensief geoefend door de WP-strijdkrachten, met name op divisieniveau, waarbij ook door staven van legers en MD'n werd opgetreden.

Het feit dat in diverse WP-landen (Oost-Duitsland, Tsjechoslowakije en Roemenië) oefeningen plaatsvonden in dezelfde periode (van 12-16 feb), dat in Oost-Duitsland en Tsjechoslowakije op dezelfde dag (14 feb) in het kader van oefeningen, nucleaire wapens werden gebruikt en het feit dat behalve nationale strijdkrachten waarschijnlijk ook resp de GSVG, TsGV en in Roemenië, Bulgaarse en Sovjet strijdkrachten hebben deelgenomen, doet vermoeden dat er mogelijk sprake is van een samenhang tussen deze oefeningen. ')

Opmerkelijk is het bericht omtrent het bestaan van een WP Staf voor een "Commando-Zuid", wat mogelijk de oprichting van een theaterstaf "Zuid" (verantwoordelijk voor het gebied Z-Ukraine, Zwarte Zee, Kaukasus en Kaspische Zee) zou kunnen betekenen. Het bestaan van dit "Commando Zuid" in combinatie gebracht met een mogelijke verplaatsing/oprichting van een WP-Staf naar/in Lvov, als een mogelijke staf van het theater West-Europa, zou kunnen duiden op een decentralisatie van de topstructuur van het Warschaupakt.

Hoewel er enkele berichten zijn omtrent een mogelijke versterking van de Sovjet troepen in Tsjechoslowakije, is nog geen bevestiging van een dergelijke ontwikkeling te geven.

Berichten van mogelijke uitbreiding van zwaar materieel (o.a. 1500 tks) bij de GSVG of opslag van dit materieel in Oost-Duitsland blijven aanhouden en kunnen mogelijk een rol spelen in het kader van MBFR-besprekingen.

') In Roemenië was dit de eerste WP-oefening sinds 1962!

Geheim

2. Activiteitena. Samenvatting

Gedurende de maand februari werd de intensieve oefen-/opleidingsactiviteit bij de WP-landstrijdkrachten onverminderd voortgezet.

Grote oefeningen vonden plaats in Oost-Duitsland, Polen en Tsjechoslowakije, waarbij samenhang tussen de oefeningen in Oost-Duitsland en Tsjechoslowakije niet uitgesloten wordt geacht.

Van 12-21 februari vond in Roemenië een WP-stafoefening plaats onder leiding van de Opperbevelhebber van de Verenigde strijdkrachten, MSU Yakubovsky.

b. Oost-Duitsland(1) Tijdelijk verboden gebieden

In Oost-Duitsland werden gedurende de maand februari vier tijdelijk verboden gebieden ingesteld. Voor ligging en perioden van restrictie, zie blz. 21, 22, 23 en 24.

(2) GSVG

Van 12-16 februari vond een commandostafoefening plaats van de GSVG met deelname van alle legers.

In het kader van deze oefening vonden op lager niveau oefeningen met troepen plaats, t.w.:

- door elementen van 3 Stootlr en 20 Gde Lr in TVG 4/73
- door elementen van 8 Gde Lr in TVG 5/73
- door elementen van 2 Gde Lr in TVG 6/73.

In TVG 4/73 werd waarschijnlijk gezamenlijk opgetreden door GSVG-eenheden (19 Mechdiv/20 Gde Lr) en NVA-eenheden (4 Mechdiv/MD-III). Deze laatste onder leiding van St-MD III. In alle gebieden werd luchtsteun verleend door 24 Lulr/GSVG. Aangenomen wordt dat werd uitgegaan van een aanval door NAVO-strijdkrachten op 14 februari, gevolgd door een eigen tegenaanval op 14 en 15 februari, waarbij ook rivierovergangen plaatsvonden.

Op 14 februari werden kernwapens ingezet.

Het wordt niet uitgesloten geacht dat óók in de TVG'n 5 en 6/73 GSVG- en NVA-eenheden gezamenlijk optraden.

(3) NVA

In TVG 4/73 vond van 7-11 februari een oefening plaats van MD-V/NVA met deelname van 1 Mechdiv en 9 Tkdiv.

Luchtsteun werd verleend door NVA-lsk.

De oefening had de aanduiding "LAWINE '73" en omvatte o.m. twee rivierovergangen respectievelijk over de Havel en over de Elbe, die ter plaatse voor scheepvaartverkeer waren gesloten.

Aard en omvang van de oefening konden niet worden vastgesteld.

Voor verdere NVA-activiteiten in TVG-4/73: zie GSVG.

c. Polen

- (1) Van 7-8 februari werden in de drie militaire districten staf-(verbindings-?) oefeningen gehouden onder leiding van de districtsstaven met deelname van alle divisies en ondersteunende eenheden.

Opmerking: Soortgelijke oefeningen vonden plaats van 3-4 en van 17-18 januari jl.

- (2) Van 12-16 februari vond een commandostafoefening plaats van 8 Mechdiv/MD-Pommeren, waarschijnlijk o.l.v. St-MD Pommeren. Luchtsteun werd verleend door Poolse luchtmacht.

- (3) Van 12- (waarschijnlijk) 16 februari werden door elementen van 7 Zldiv/MD-Pommeren landingsoefeningen uitgevoerd in de omgeving van Kolobrzeg (WA 30).

Opmerking: Samenhang tussen de oefening van 8 Mechdiv en van 7 Zldiv wordt niet uitgesloten geacht.

d. Tsjechoslowakije

Van 12-16 februari vond een commandostafoefening plaats van 1 Lr/ZW-Front met deelname van 2 Mechdiv in gebied Klatovy (UQ 77) - Plzen (UR 81) en van 19 Mechdiv in gebied Pribram (VR 20) - Jince (VR 21).

Uitgegaan werd van een vijandelijke aanval door o.m. luchtmacht en luchtblindingsstroepen.

Nà inzet van kernwapens op 14 februari vonden verplaatsingen van genoemd oefengebied naar het gebied Podbarany (UR 86) - Satec (UR 97) plaats als voorbereiding voor een tegenaanval welke waarschijnlijk als gevechtsschietoefening werd uitgevoerd op het oefenterrein Doupov (UR 66).

Opmerking: Gezien de gelijktijdigheid en gelijksoortigheid, o.m. inzet van kernwapens op 14 februari, wordt samenhang tussen de oefening van de GSVG/NVA en van het Tsjechoslowaakse 1 Lr niet uitgesloten geacht.

e. Roemenië

Op 12 februari werden in Roemenië voorbereidingen getroffen voor een WP-oefening met deelname van Roemeense, Bulgaarse en Sovjet eenheden.

Meer dan 250 man behorende tot de Roemeense land- en zeestrijdkrachten werden waargenomen in Mangalia (PJ 25).

Minstens drie grote hotels ter plaatse waren door militairen bezet.

Bij Vama Veche (PJ 24) kwamen ongeveer 240 Bulgaarse officieren, w.o. minstens drie generaals over de Roemeens/Bulgaarse grens. Zij werden begeleid door Roemeense politie. Sovjet personeel werd nog niet waargenomen, doch werd op een later tijdstip verwacht. (F-3)

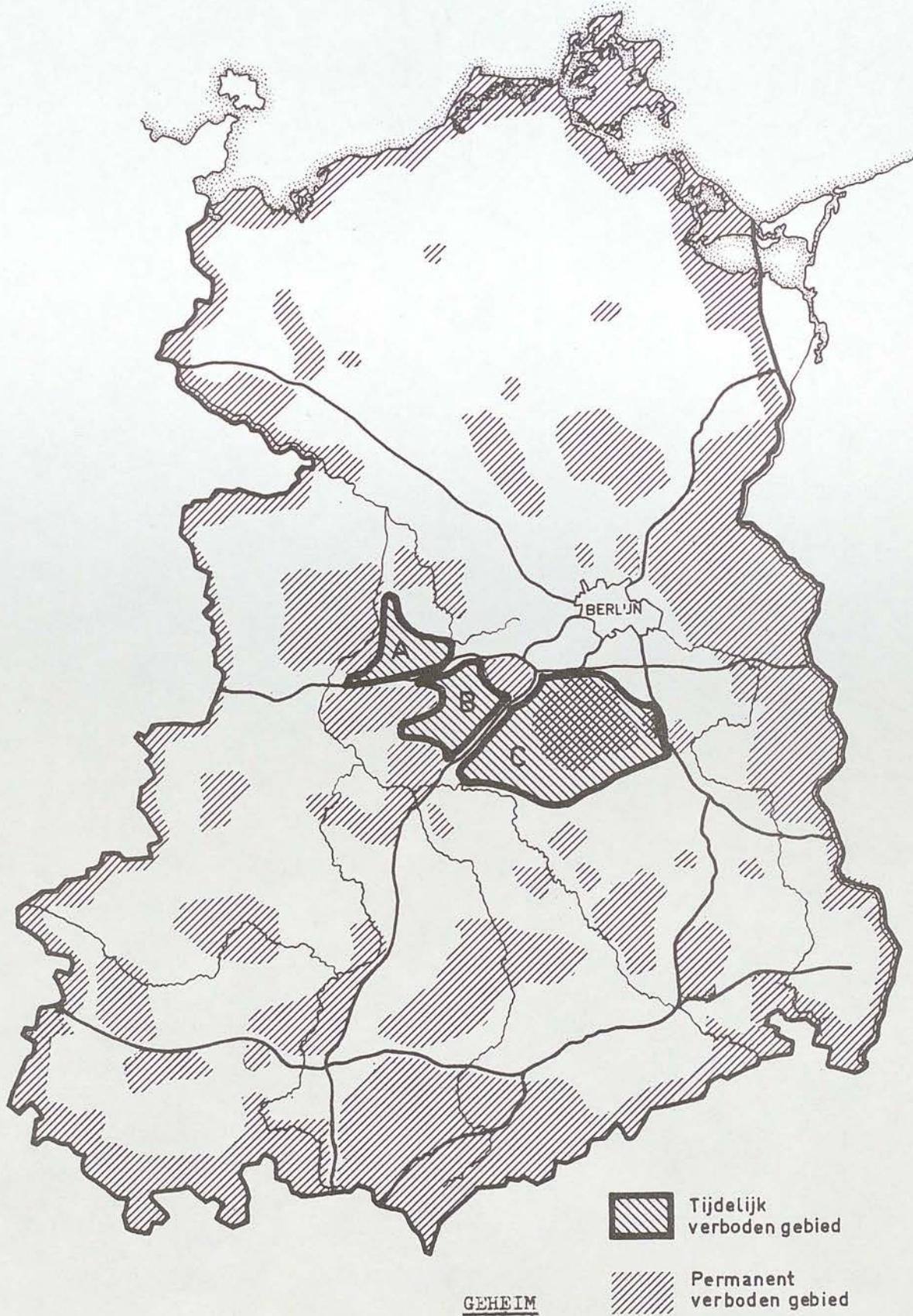
Opmerking: Bij het afsluiten van dit maandoverzicht werd bekend dat van 12-21 februari in Roemenië WP-stafoefeningen zonder troepen werden gehouden onder leiding van de Opperbevelhebber van de verenigde strijdkrachten, MSU Yakubovsky.

Sinds 1962 had Roemenië dergelijke oefeningen op zijn grondgebied niet meer toegestaan.

Dat nu wel toestemming werd verleend, komt niet onverwachts. Reeds in 1972 werd hiermee rekening gehouden.

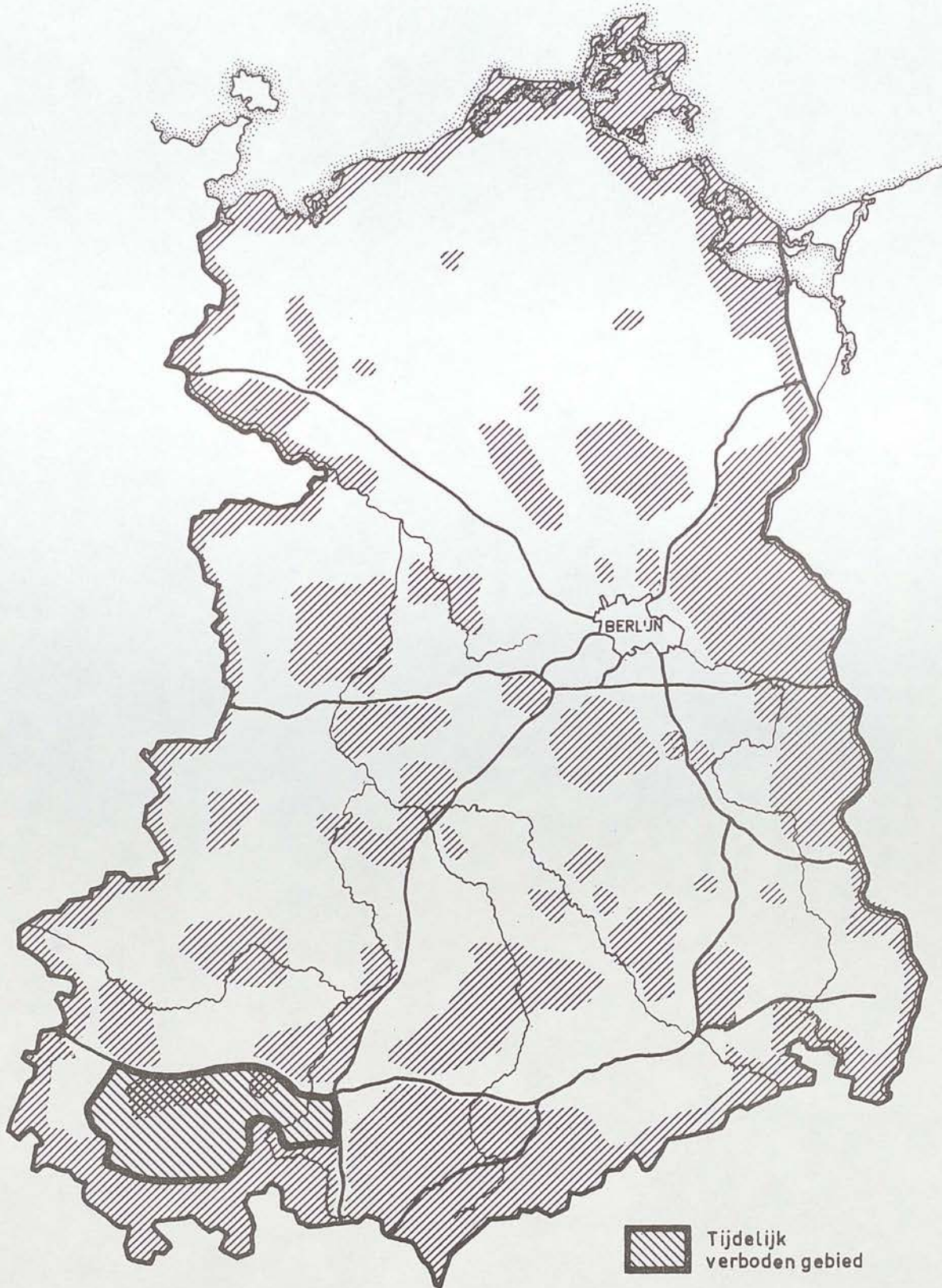
TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 4/73

090001a — 152359a feb

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 5 / 73

100001a — 182359a feb

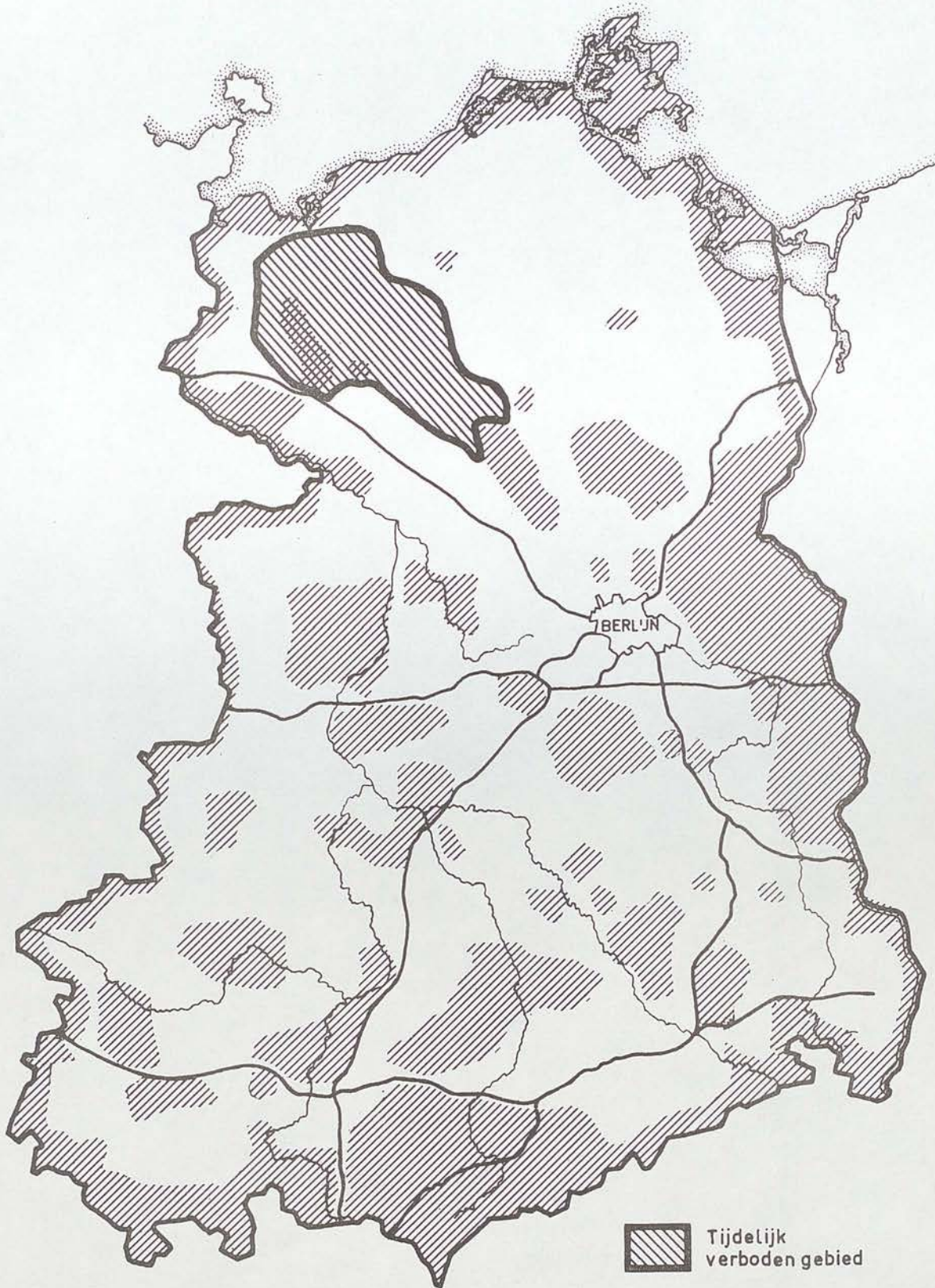

 Tijdelijk verboden gebied

 Permanent verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 6 / 73

110001 a — 172359 a feb

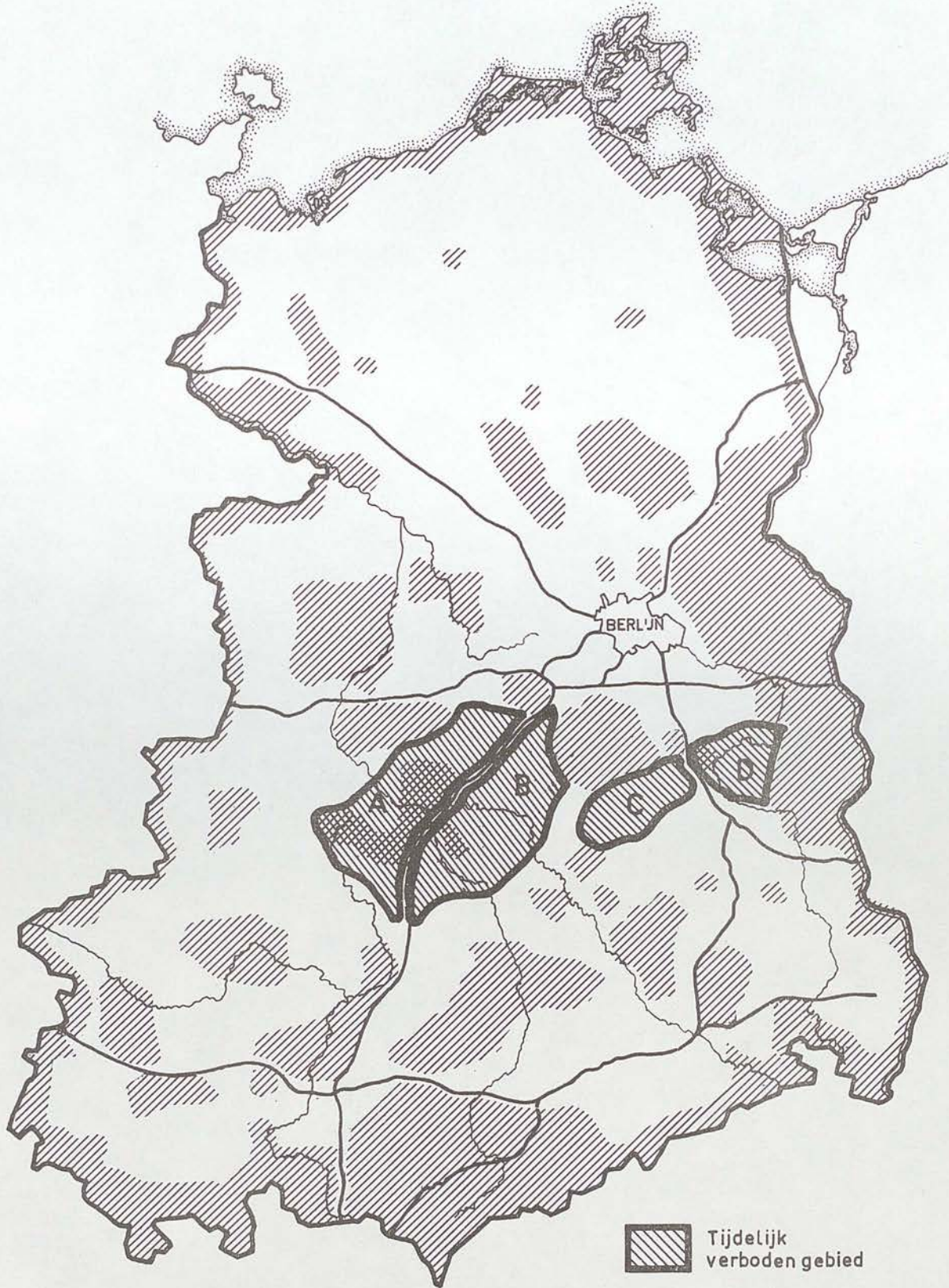

 Tijdelijk
verboden gebied

 Permanent
verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 7/73

250001a feb - 032400 mrt

GEHEIM

 Tijdelijk
verboden gebied

 Permanent
verboden gebied

3. Slagorde

Geheim

a. Warschaupakt

Er zijn enkele berichten ontvangen, welke duiden op de oprichting van een WP "commando-zuid", welke een gebied van verantwoordelijkheid zou omvatten van Ukraine, Zwarte Zee, Kaukasus en Kaspische Zee.

Roemenië zou niet bereid zijn aan een dergelijk commando mee te werken.

Tevens is er een bericht omtrent geruchten over een integratie van de Bulgaarse en de Sovjet vloot. (F-6) (Gr).

Commentaar: Indien we naast bovengenoemde meldingen ook de WP oefening in Roemenië (12-21 feb), waaraan eenheden van Marine, Land- en Luchtstrijdkrachten deelnamen, in beschouwing nemen, dan zou dit alles wijzen op een sterkere integratie van de WP-landen in het theater "Zuid".

Dit "commando-zuid" heeft qua gebied veel overeenkomst met het vroegere directoraat Nabije Oosten.

Dienstgeheim

b. Sovjet-Unie

(1) In een artikel over luchtlandingstroepen wordt gesproken over de 4e, 5e en 6e Compagnie van het 2e Bataljon.

(Sovjet pers)

Commentaar: Aanwijzing dat de compagniën der luchtlandingsregimenten mogelijk aangeduid worden met de nummers 1 t/m 9.

Confidentieel

c. Oost-Duitsland/GSVG

(1) Aantal tanks in de GSVG.

In de laatste jaren zijn ca 3.000 T-62 binnengekomen in Oost-Duitsland;

er is echter geen overeenkomstige uitvoer van oudere modellen geweest. Het is niet bekend hoeveel van deze oudere tanks als "afgeschreven" moeten worden beschouwd en hoeveel er eventueel aan de NVA zijn overgedragen; daarom is 3.000 het maximum waarmede het tankbestand der GSVG kan zijn vermeerderd.

Enerzijds zijn bestaande eenheden versterkt met extra tanks, anderzijds zijn er nog enige honderden tanks aanwezig, ca 600, die niet aan bestaande GSVG-eenheden zijn toegewezen.

In 7 van de 10 mechdivs in de GSVG zijn extra tankbats waargenomen ter sterkte van 50 x T-54; dwz 350 tanks extra. Zou dit ook bij de andere 3 mechdivs zo gaan, dan zou het totaal extra 500 worden.

Er zijn aanwijzingen dat in 6 tankbats (van de 30 mechregn der mechdivs) ca 10 extra tanks aanwezig zijn. Zou dit bij alle bats van bedoelde regn zo zijn dan zou dit een aantal van 300 extra zijn. In twee van de 10 tkdivs der GSVG zijn extra bats van ca 50 stuks waargenomen. Zou dit bij alle tkdivs het geval zijn dan zou dit weer een 500 tanks meer opleveren.

In twee van de vijf legers der GSVG zijn 40 extra middelbare tanks in de zwtk/SU regn waargenomen. Zou dit bij alle legers zo zijn, dan zijn dit nog eens 200 tanks meer.

In totaal dus een vermeerdering - in de organieke eenheden - van 1500 tanks.

(B-3) (G)

Commentaar: Bron speculeert erop dat wat bij enige divisies wordt gezien, mogelijk bij alle overeenkomstige eenheden is of zal komen. Gezien de trend naar eenvormigheid/standaardisatie bij de Sovjets is dit mogelijk juist. Naar het doel van deze vermeerdering/versterking kan slechts worden geraden. Het kan de bedoeling zijn tot een reële versterking van de bestaande eenheden te komen, maar ook een voorbereiding op een in het kader der MBFR uit te voeren grootscheepse afvoer van eenheden, zonder dat de werkelijke sterkte van de GSVG wordt aangetast. In verband hiermede wordt nog gewezen op de invoer van nieuwe gevechtsvoertuigen en houwitsers, evenals bij de tanks niet gecompenseerd door uitvoer. In vorige maandoverzichten is e.e.a. eerder vermeld.

Daar dzz (nog) niet wordt aangenomen dat bedoelde bats werkelijk als extra-bats aan organieke eenheden zijn toegevoegd is er vooralsnog van afgezien reeds identificaties der betreffende divs te geven.

Geheim

- (2) Op 30-9-'72 werd op een trein rijdende van Wustermark-Hemingsdorf (UU 7832) in NO richting het navolgende materieel waargenomen 77 x BMP, 2 x ZSU-23/4, 2 x MTU-54, 62 x BTR-60PB, 5 x BTR-60PB, 14 x T-54, 1 x T-54-T en 1 x BRDM, behorende tot 6 Gde Mechdiv. (B-2) (R)

Commentaar: De BMP's behoren mogelijk tot 16 Gde Mechreg/6 Gde Mechdiv daar enkele niet bevestigde waarnemingen van BMP's bij dit onderdeel zijn gemeld.

Geheim

- (3) N.a.v. diverse waarnemingen sinds 1970 van o.a. BTR's, BMP's, 120 mm mortieren in Neustrelitz, wordt verondersteld dat 33 Gde Mechreg/9 Gde Tkdiv in een u/i object te Neustrelitz (UV 7015) is gelegerd. (C-3) (R)

Commentaar: Op 17 Gde Tkreg na, zouden nu alle eenheden van 9 Gde Tkdiv zijn gelegerd in Neustrelitz.

Geheim

- (4) 34 Artdiv

Bij de hw brigade zijn 72 x 152 mm hw D-1 waargenomen. Mogelijk dat ipv drie hwafd er nu vier zijn. Van een toename bij de overige twee brigades zijn tot nu toe geen meldingen ontvangen. (C-3) (G)

Commentaar: Nadere gegevens moeten worden afgewacht.

Past wel in het beeld van versterking der conventionele vuurkracht.

- (5) Raketten

Geheim

- (a) Mogelijk hebben alle SCUD Brigades van de GSVG de beschikking over de SCUD-B op wielvoertuig MAZ-543.

(C-3) (R)

Commentaar: Vervanging is vermoedelijk voltooid.

Zie tevens MO 9/72 pag 35.

Geheim

- (b) Bij de rkafd van de mech- en tkdiv zijn twee BREAD BIN meteo radars en 1 END TRAY radar waargenomen. Hierdoor is een meteo overlap mogelijk en een grotere afstand tussen de FROG lanceerinrichtingen. Door de invoering

van de End Tray radar worden de verkregen meteo gegevens sneller en mogelijk beter verwerkt.

(C-3) (G)

Commentaar: De raketafd heeft tgv het bovenvermelde nauwkeuriger meteo gegevens en een grotere flexibiliteit.

Geheim

- (6) Medio sep '72 is in een u/i object te Oschatz (US 6884) het navolgende geniematerieel waargenomen:
12 x PMP midden secties en een eindsectie, 6 x KRAZ-214 vau's met aangehangen boot en 4 x K-63 kraanauto's.

(B-3) (R)

Commentaar: N.a.v. het waargenomen mat wordt aangenomen dat 286 Gnbat/13 Tkdiv in een u/i object te Oschatz gelegerd moet zijn ipv te Riesa (US 8284).

Geheim

d. Oost-Duitsland/NVA

- (1) Sinds enige maanden worden berichten ontvangen over de oprichting van een Commando Landstrijdkrachten.

(diverse F, B, C-3) (R)

Commentaar: De mogelijkheid dat een dergelijk commando inderdaad is gevormd lijkt reëel.

Oost-Duitsland zou, naast de Sovjet-Unie, het tweede WP-land zijn waar een dergelijk commando bestaat. Ofschoon dit vermoedelijk geen directe veranderingen zal brengen in het optreden van de NVA-landstrijdkrachten, lijkt het toch mogelijkheden te scheppen voor een meer flexibele inzet en meer gecoördineerd optreden waarbij mogelijk ook de grenstroepen een rol zullen spelen. Het is niet uit te sluiten dat als gevolg van de oprichting van het commando de divisies der NVA in twee legers, inplaats van in de twee militaire districten, worden ondergebracht. De staven van die districten zouden zich dan geheel kunnen wijden aan taken als mobilisatievoorbereiding, oproep dpln etc.

Geheim

- (2) Kazerne nummer 024 te Potsdam-Geltow (UU 6205), ook bekend onder de naam Wildparkkazerne of voormalige H. Goeringkazerne, wordt uitgebreid. De werkzaamheden dienen in 1975 te zijn beëindigd. Het commando der landstrijdkrachten zal er worden gevestigd.

(Diverse F-6) (R)

Commentaar: Reeds in 1967 verschenen berichten dat werd gewerkt aan herstel en nieuwbouw van dit complex, waarin o.a. een grote ondergrondse bunker, welke Hermann Goering als commandopost diende in WO-II, aanwezig is.

De kazerne is, na voltooiing van de nieuwbouw, zeker geschikt om het commando landstrijdkrachten te herbergen. Gezien de grote schaal waarop die nieuwbouw blijkbaar geschiedt, zou zelfs een grotere staf daarin kunnen worden ondergebracht.

Het is bijvoorbeeld bekend dat in één van de reeds bestaande gebouwen enige kamers zijn bestemd voor de minister van defensie.

Geheim

(3) T-62

N.a.v. meldingen betreffende waargenomen T-62 tanks bij NVA. onderdelen wordt dzz aangenomen dat T-62 tanks, in onbekende hoeveelheden, bij de navolgende NVA eenheden aanwezig zijn:

- (a) 15 Tkreg/7 Tkdiv (Cottbus 083) (C-3) (R)
- (b) 11 Tkreg/11 Mechdiv (Zeithain 002) (C-3) (R)
- (c) 16 Mechreg/11 Mechdiv (Leipzig 048) (C-2) (R)

Commentaar: V.w.b. pnt c zie tevens MO 11/72 blz 24 pnt 1.

Geheim

(4) 12 Pontbramfreg/MD V, gelegerd te Dessau 013, is onder bevel gesteld van MD III en benoemd tot 3 Pontbramfreg/MD III, gelegerd te Dessau 013. (F-3) (R)

Commentaar: Geen.

Geheim

(5) Schaarbrug BLG-60

Bij de navolgende onderdelen van de NVA is de BLG-60 in onbekende aantallen waargenomen:

- (a) 22 Mechreg/4Mechdiv MD III
 - (b) 15? Tkreg/7 Tkdiv MD III
 - (c) 1 Mechreg/1 Mechdiv MD V
 - (d) 2 Mechreg/1 Mechdiv MD V
 - (e) 3 Mechreg/1 Mechdiv MD V
 - (f) 1 Gnbat/1 Mechdiv MD V
 - (g) 8 Gnbat/8 Mechdiv MD V
 - (h) 27 Mechreg/8 Mechdiv MD V
- (B-C-2) (R)

Commentaar: Zie ook MO 9/72 blz 36 pt (8).

Invoering bij alle divs is te verwachten.

Geheim

(6) Wijziging in de opkomst en vertrek dienstplichtigen bij de NVA.

De opkomst- en vertrektijden van de NVA-dienstplichtigen zijn gewijzigd in begin maart en begin september ipv april-mei en oktober-november.

Tgv deze wijziging hebben de klein-verlofgangers een betere mogelijkheid om studie aan middelbare en hogere scholen te beginnen cq voort te zetten. Voorheen vond het ontslag plaats midden in het lopende schooljaar.

(Pers)

Commentaar: Geen.

Geheim

e. Tsjechoslowakije

7 feb '73 De in Tsjechoslowakije gestationeerde bezettings-troepen werden in de loop van de herfst '72 versterkt met twee extra divisies.

De Staven van deze divisies zijn gelegerd te Kosice en te Zvolen.

13 feb '73 De Sovjet-Unie heeft drie nieuwe divisies naar Tsjechoslowakije overgebracht.

(F-6) (R)

Commentaar: Een bevestiging van deze berichten is nog niet verkregen.

Een eventuele versterking van Sovjet troepen in Tsjechoslowakije werd onlangs nog tegengesproken. Wel werden begin januari 1973 waarnemingen van Sovjet kolonnes in Oost-Slowakije ontvangen. De eerste melding betrof een genie-eenheid, komende uit Hongarije, in de richting Kosice, welke plaats genoemd wordt als lokatie van één van de twee nieuwe divisies. De tweede melding betrof tank- en mecheenheden komende uit de Sovjet-Unie.

Geheim

f. Hongarije

Het Hongaarse Rivier-Flottille heeft een reorganisatie ondergaan. Voorheen was het een zelfstandig deel van de strijdkrachten; nu is het een deel van de genie geworden.

Hoewel het personeel nu het uniform van de genie draagt blijft taak en materieel onveranderd. (F-3) (R)

Commentaar: Omtrent de omvang en uitrusting van dit flottille is weinig bekend. Gezien de indeling bij de genie ligt hun taak waarschijnlijk grotendeels in de lijn van die dienst.

Dienstgeheim

4. Logistieka. Sovjet-Unie(1) Herstel

De Sovjets kennen drie "herstelcategorieën":

(a) het routineherstel: dit vindt plaats op regiments- en lager niveau.

Het gaat hier om eenvoudige reparaties, welke niet te veel tijd in beslag mogen nemen.

Verwisseling van belangrijke componenten vindt niet plaats.

(b) middelzwaar herstel: dit vindt soms op regiments- maar meestal op divisieniveau plaats.

Verwisseling en reparatie van hoofdcomponenten is mogelijk.

(c) zwaar herstel: dit vindt plaats op leger- en frontniveau.

Hier kunnen de meest uitgebreide reparaties plaatsvinden.

(Pers)

Commentaar: Zie ook MO 6/72 blz 25.

De indeling der herstelcategorieën is waarschijnlijk in de diverse WP-landen nagenoeg dezelfde.

(2) Bevoorrading

In het januarinumnummer van "Achterwaartse Diensten en Bevoorrading van de strijdkrachten van de USSR" komt een artikel voor onder de titel "De commandant en de opleiding der achterwaartse diensten".

Het is een beschouwing over het functioneren der achterwaartse diensten op regiments- en bataljonsniveau en de taak, welke de commandant daarin heeft.

De volgende facetten komen daarin naar voren:

(a) Daar de verantwoordelijkheid voor de logistieke aspecten van een operatie bij de commandant berust moet hij voordat hij een besluit neemt, het advies inwinnen van de hoofden der verschillende diensten en de plaatsvervangend commandanten voor technische zaken en achterwaartse diensten.

- (b) De praktijk tijdens oefeningen wijst uit, dat nog dikwijls het logistieke aspect onvoldoende aandacht krijgt, wat vooral tot uitdrukking komt in twee "hoofdgebreken":
- Sommige commandanten vergeten eenvoudig bevelen uit te geven aan de logistieke eenheden of stellen deze zo vaag en schematisch dat de resultaten wel negatief moeten uitvallen;
 - Om te voorkomen dat zij het gevechtsbeeld bederven, plaatsten commandanten tijdens een opmars alle logistieke eenheden van de bataljons in één gevechtstrein. Uiteraard loopt dan de gehele logistieke verzorging in het honderd.

Commentaar: Op zich zelf beschouwd is de inhoud van het artikel niet zo bijzonder, ware het niet dat de schrijver kolgen G. Salmanov is, commandant van het MD Kiev.

Aangenomen mag worden dat de beschreven toestanden zich in dit MD voordoen en de verontusting van de generaal hebben opgewekt. Begrijpelijk is dan ook dat hij tenslotte nog eens de nadruk legt op het belang van een goede opleiding.

Indien we dit veronachtzamen van het logistieke aspect door commandanten van tactische eenheden bij oefeningen combineren met de summier logistieke organisatie op de diverse niveaus, dan zou dit mogelijk kunnen wijzen op het feit dat de logistiek bij de Sovjet strijdkrachten een zwakke schakel zou vormen bij een eventueel operationeel optreden.

Confidentieel

5. Personalialiaa. Oost-Duitsland/NVA

- (1) Lntkol Seidel, G. C-16 Tkreg/7 Tkdiv heeft lntkol Möckel opgevolgd (09/72)
- (2) Lntkol Walter, C-16 Mechreg/11 Mechdiv heeft lntkol Grumpelt vervangen (01/71)
- (3) Lntkol Schittko, C-9 Vbdfat/9 Tkdiv heeft maj Oertel vervangen medio '72. Maj Oertel heeft een functie gekregen bij St/9 Tkdiv
- (4) Kol Paul, G. plv C-9 Tkdiv heeft kol Kappis, R. vervangen (04/71)
- (5) Lntkol Baumgart, C-3 Pontbramfreg/MD III heeft lntkol Nippe opgevolgd. Lntkol Nippe heeft een strafoverplaatsing gekregen, wegens "morele tekortkomingen", naar 2 Gnreg/Mindef.
(F-2) (R)

Commentaar: Geen.

b. Hongarije

Genmaj Istvan Olah is CGS, tevens plv mindef geworden als vervanger van de vroegere CGS lntgen Karoly Csemi.

Genmaj Olah was voorheen Hoofd Directoraat Opleidingen.

Lntgen Csemi is om gezondheidsredenen vervangen maar behoudt zijn functie als 1e Plv Mindef. (B-2) (R)

Commentaar: Deze procedure zou er op kunnen duiden dat Csemi een vrij belangrijke functie gaat vervullen daar anders de handhaving als 1e Plv Mindef niet te verklaren is.

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika

Geheim

1. Samenvatting

Egypte/Sovjet-Unie: Uit verschillende berichten blijkt dat de reeds eerder gesignaleerde geleidelijke verbetering der betrekkingen tussen beide landen zich voortzet. Sadat heeft weer gesproken met de Sovjet ambassadeur in Cairo, terwijl voorts belangrijke wederzijdse bezoeken hebben plaatsgevonden.

Oostduitse activiteiten in Libanon: Er zijn aanwijzingen dat de DDR pogingen in het werkstelt om in Libanon een informatie centrum te vormen van waaruit in de gehele Arabische wereld propaganda zal worden bedreven.

Marokkaans bezoek aan de Sovjet-Unie: De Marokkaanse minister van buitenlandse zaken bracht aan het hoofd van een delegatie waarin ook een aantal militairen was opgenomen, een bezoek aan de Sovjet-Unie, waarbij naar verluidt onder meer gesproken is over verdere economische en militaire hulpverlening.

Confidentieel 2. Egypte - Sovjet-Unie

- a. Op 24 januari had de Egyptische president Sadat een onderhoud met de Sovjet ambassadeur in Cairo. Het was hun eerste gesprek sinds de uitwijzing de Sovjets in juli 1972 en kan in verband worden gebracht met berichten uit Cairo volgens welke Sadat plannen zou hebben om een bezoek aan de Sovjet-Unie te brengen teneinde "zijn standpunten te coördineren met de Sovjet leiders."
- b. Begin februari werd er van Sovjet zijde op gewezen dat in Egypte "de strijd voor nieuwe levensomstandigheden en voor economische en sociale veranderingen ten gunste van de werkende massa, nauw verbonden moet zijn met de strijd voor de bevrijding van de bezette gebieden." Dit kan niet anders betekenen dan dat de Sovjet-Unie tegenstander is van een militaire oplossing van het conflict en meer denkt in de richting van een oplossing op lange termijn.
- c. De adviseur van president Sadat voor veiligheidsaangelegenheden, Hafez Ismail, bracht van 6 tot 10 februari een bezoek aan Moskou, waar hij langdurige besprekingen voerde met o.a. Brezhnev en Gromyko. Ook sprak Ismail met de Zweedse ambassadeur Jarring, welke officieel nog steeds VN bemiddelaar is. Het slotcommuniqué bevatte een Egyptische afwijzing van een deeloplossing voor het M.O. conflict (o.a. opening Suezkanaal) en benadrukte de vastbeslotenheid van Egypte om te streven naar een volledige oplossing, inclusief de algehele ontruiming van de in 1967 bezette gebieden, een standpunt dat volgens het communiqué volledig wordt gesteund door de Sovjet-Unie. (B-3) (R)
- d. Op 1 februari arriveerde in Egypte een militaire delegatie uit de Sovjet-Unie o.l.v. generaal Sidorovich, de plv voorzitter van de staatscommissie voor buitenlandse economische betrekkingen, welke speciaal verantwoordelijk is voor zaken in de militaire sfeer. Bijzonderheden zijn niet bekend, doch verwacht kan worden dat besprekingen zijn gevoerd aangaande leveranties van militair materieel. (B-2) (R)

Commentaar: Bovenstaande berichten wijzen op een voortzetting van de reeds eerder gesignaleerde geleidelijke verbetering in de betrekkingen tussen beide landen.

Geheim 3. Oostduitse activiteiten in Libanon

Van de zijde van de diplomatieke vertegenwoordiging van de DDR in Libanon is aangekondigd, dat in Beiroet een voorlichtingsbureau zal worden gevestigd.

Tevens wordt door Oostduitse vertegenwoordigers onderhandeld over de overname van een Libanese krant. Het is de bedoeling dat het blad, geleid door een staf van jonge, links georiënteerde redacteuren, een spreekbuis zal worden voor de DDR in de Arabische wereld.

De Libanese minister van voorlichting, Babekian, heeft de directeur-generaal van zijn ministerie opgedragen een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar de aard van deze voorlichtingsactiviteit.

(B-3) (R)

Commentaar: De DDR streeft er kennelijk naar Libanon tot een centrum en uitgangspunt te maken voor haar propaganda-activiteiten; er kan echter verwacht worden dat zo'n centrum ook ten dienste zal staan van de andere WP-landen.

De keuze van Libanon als vestigingsplaats ligt voor de hand, daar dit land v.w.b. persvrijheid tamelijk gunstig afsteekt bij de meeste andere Arabische landen.

De Oostduitse activiteiten moeten als een van de voorzichtige pogingen van WP zijde worden gezien, om in Libanon, waar tot nu toe de Oostbloklanden vrijwel geen invloed hebben, een voet aan de grond te krijgen.

Afgewacht zal moeten worden of de Oostduitse plannen met succes bekroond zullen worden, vooral gezien het kennelijke wantrouwen van de Libanese overheid ten aanzien van de Oostduitse activiteiten.

Confidentieel 4. Marokkaans bezoek aan de Sovjet-Unie

Op uitnodiging van zijn Sovjet ambtgenoot bracht de Marokkaanse minister van buitenlandse zaken van 22 tot 25 januari een bezoek aan de Sovjet-Unie. In de delegatie waren ook zes hooggeplaatste militairen opgenomen.

Tijdens het bezoek werden besprekingen gevoerd met de Sovjet minister van buitenlandse zaken Gromyko, premier Kosygin en de minister van defensie Grechko.

Er werd onder meer gesproken over de situatie in het Midden-Oosten, de Europese Veiligheidsconferentie en de Sovjet-Marokkaanse betrekkingen, waarbij ook Sovjet hulpverlening aan de orde kwam. Naar verluidt heeft Marokko economische hulp gevraagd voor een aantal projecten van het vijfjarenplan, terwijl ook militaire hulpverlening werd besproken en wel in het bijzonder de levering van reservedelen voor het Oostblokmaterieel der Marokkaanse strijdkrachten. (B-2) (R)

Commentaar: Marokko streeft ernaar, om in het kader van haar onafhankelijkheidspolitiek, de betrekkingen met de Sovjet-Unie in gelijke mate te ontwikkelen als met de westelijke landen; tot nu toe met redelijk succes. De strijdkrachten zijn voor een deel met Sovjet materieel uitgerust, waaronder ca 120 T-54 tanks, gepantserde personeelsvoertuigen, geschut en een aantal enigszins verouderde MIG-gevechtsvliegtuigen. Tenminste een deel van dit materieel kan momenteel niet gebruikt worden wegens gebrek aan reservedelen. Hieruit blijkt wederom dat de Sovjet-Unie, via het beperkt houden van de levering van reservedelen, de ontvangende landen op militair gebied in een afhankelijke positie kan brengen. Hoewel deze (beperkte) militaire afhankelijkheid beslist nog geen politieke afhankelijkheid betekent, zal het er in bepaalde gevallen toch toe kunnen leiden dat de Sovjet-Unie enige invloed kan uitoefenen op politieke beslissingen, vooral wanneer daarbij militaire factoren mede een rol spelen.

DEEL III: Verre-OostenConfidentieel 1. Samenvatting

De overeenkomst betreffende Vietnam bracht de oprichting van een aantal organen en een Internationale Conferentie met zich mee.

De militaire commissies en de internationale controle commissie stuiten op een aantal moeilijkheden.

In Zuid-Vietnam is de politieke positie van president Thieu sterker dan ooit.

De overeenkomst in Laos is nog niet gevolgd door een bestand in Kambodja, waar - evenals in geheel Indochina - nog steeds duidelijk sprake is van aanwezigheid van Noordvietnamese strijdkrachten.

Confidentieel 2. Indochinaa. Vietnam

De ondertekening van de "agreement on ending the war and restoring peace in Vietnam" op 27 januari jl. door de VS, de Republiek van Vietnam, de Democratische Republiek van Vietnam en de Voorlopige Revolutionaire Regering van de Republiek van Zuid-Vietnam werd door alle staten in Oost en West met vreugde begroet.

De bovengenoemde overeenkomst voorziet o.a. in het houden van een Internationale Conferentie over Vietnam. De 13 deelnemers, t.w. afgevaardigden van de VS, Noord-Vietnam, Zuid-Vietnam, de Voorlopige Revolutionaire Regering, Hongarije, Polen, Indonesië, Canada, China, de Sovjet-Unie, Engeland, Frankrijk en de Secretaris-Generaal van de VN zijn intussen op 26 februari te Parijs bijeen gekomen. De aan de Conferentie toebedachte taak is "..... to guarantee the ending of the war, the respect of the Vietnamese fundamental national rights and the South Vietnamese people's right to self-determination and to contribute to and guarantee peace in Indochina" (Artikel 19 van de bovengenoemde overeenkomst). Intussen zien de VS de doelstellingen van de Conferentie als volgt:

- (1) Het bevestigen van de vredesovereenkomst.
- (2) Het onderschrijven van de soevereiniteit van Laos en Kambodja.
- (3) Het vaststellen van een instantie waaraan de "Internationale Commissie voor Controle en Supervisie" (ICCS) moet rapporteren.
- (4) Het overwegen of de Conferentie een blijvende functie zou moeten uitoefenen.
- (5) Het overwegen van mogelijkheden en methoden voor de verlening van multilaterale hulp.

(B-2) (Gr)

De verwachte moeilijkheden omtrent het voorzitterschap zijn opgelost door het alternerend voorzitterschap aan Polen en Canada toe te wijzen.

De Secretaris-Generaal van de VN bekleedt derhalve tot dusver geen bijzondere functie.

Vooraf aan eerdervermeld punt (3) is door Canada veel belang gehecht; dit land stelt zelfs haar verdere deelname in de ICCS afhankelijk van het goed functioneren van een dergelijke instantie.

China en Noord-Vietnam richten zich echter tegen het voorstel de VN in een dergelijk lichaam een belangrijke taak te geven.

(C-2) (W)

Deelname van Japan aan deze Conferentie is overwogen, maar niet geëffectueerd, o.a. overeenkomstig de wens van Japan zélf. Wél blijkt Japan sterk geïnteresseerd in de in punt (5) genoemde hulpverlening voor de wederopbouw van het getroffen gebied. Ook de VS blijken hierin geïnteresseerd. Getuige de inhoud van Dr. Kissinger's recent gesprek in Hanoi houdt dit ook hulp aan Noord-Vietnam in. Ook China en de Sovjet-Unie blijken belang te hebben in multilateraal verband de wederopbouw van Vietnam ter hand te nemen.

In dit verband is ook het bezoek van Kissinger aan Peking te vermelden, waar hij langdurende gesprekken had met Mao Tse-tung en Chou En-lai; één van de onderwerpen van gesprek is de bovenvermelde Conferentie geweest.

Andere noemenswaardige punten uit de overeenkomst zijn:

- Het Zuidvietnamese volk heeft het recht op zelfbeschikking, (zoals o.m. in de inleiding van de overeenkomst staat).
- De twee Zuidvietnamese partijen zullen een "National Council of National Reconciliation and Concord" oprichten, die onder meer verkiezingen voor Zuid-Vietnam moet voorbereiden. Dit orgaan dient zich te houden aan het principe van unanimitéit. (Art.12).
- De Gedemilitariseerde Zone blijft - overeenkomstig de Geneefse verdragen van 1954 - een voorlopige afbakening, doch geen politieke grens (Art. 15 a.).
- De hereniging van de beide delen van Vietnam zal tzt geleidelijk plaatsvinden zonder inmenging van buitenaf (Art. 15).

- De beide Vietnamese partijen in Zuid-Vietnam mogen periodiek oorlogsmateriaal, dat vernietigd, beschadigd of versleten is ook na het bestand gelijkwaardig vervangen onder toezicht van de militaire commissie en de ICCS. (Art. 7).
- Alle buitenlandse troepen in Laos en Kambodja zullen worden teruggetrokken (Art. 20 b.).

(B-1) (W)

Het sluiten van de overeenkomst werd gevolgd door een geleidelijke afname van de gevechtsactiviteiten in Vietnam; gedurende Tet is het relatief rustig gebleven. De gevechtsactiviteiten concentreerden zich in Military Region I, III en IV. In MR III schijnt de infiltratie vanuit Kambodja via de provincie Tay Ninh te zijn toegenomen; ook blijkt infiltratie plaats te vinden via de DMZ, en via de zuidelijke provincie Chau Doc. Dit ondanks het in Artikel 20 a. van de overeenkomst vastgestelde, nl. dat geen militair personeel of materiaal naar Zuid-Vietnam mag worden ingevoerd uit Kambodja en Laos. Naar Amerikaanse schattingen bevinden zich ongeveer 145.000 Noordvietnamese troepen in Zuid-Vietnam. (B-2) (Gr); hun aanwezigheid wordt in de overeenkomst niet vermeld en wordt elders door Hanoi ontkend; intussen vindt de terugtrekking van Amerikaanse troepen gestadig voortgang.

(B-1) (Div)

De gevechten bleken vnl gericht te zijn op het bezetten van enkele dorpen en het blokkeren van een aantal belangrijke wegen. De communisten zijn er niet in geslaagd een provinciehoofdstad te veroveren. Bij de aanvallen zouden ook Noordvietnamese eenheden zijn betrokken.

Zolang de zgn "joint military commissions" - waarin vertegenwoordigers van de 4 ondertekenaars van de overeenkomst met totaal 3.300 man zitting hebben - nog geen overeenstemming hebben bereikt over het juiste uiterlijk van het "luipaardenveld" (d.w.z. wie controleert welk gebied) kan de ICCS de haar opgedragen taak o.a. het melden van bestandsschendingen niet effectief uitvoeren. De ICCS bestaat uit vertegenwoordigers van Canada, Hongarije, Indonesië en Polen, en omvat 1.160 militaire waarnemers plus ongeveer 1.850 administratieve hulpkrachten verdeeld over een aantal plaatsen in Zuid-Vietnam. (B-1) (Gr).

Zowel de militaire commissies als ook de ICCS zijn gebonden aan het unanimitheidsprincipe, waardoor iedere partij het recht van veto heeft.

Intussen houden de militaire commissies zich bezig met de uitwisseling van de krijgsgevangenen. De veiligheid van enkele communistische leden hiervan in Hué en het Centrale Plateau werd in gevaar gebracht door - vermoedelijk - spontane anticommunistische activiteiten van Zuidvietnamese burgers.

Volgens een overzicht van de "pacificatietoestand" op 1 jan '73 - afkomstig van de Zuidvietnamese regering - heeft deze regering de grote meerderheid van de bevolking in Zuid-Vietnam onder controle; van de 11.902 "hamlets" in Zuid-Vietnam - met een totale bevolking van 19.265.000 inwoners - zijn er 10.036 onder regeringscontrole; 1.866 "hamlets" - met een bevolking van 1.240.000 inwoners - zijn omstreden of staan onder controle van de Vietcong (= de Voorlopige Revolutionaire Regering). Het voor de regering in Zuid-Vietnam moeilijkste gebied is de MR II, een regio dat deels samenvalt met het Centrale Hoogland; hier wonen 2.300.000 inwoners, waarvan er 45.000 in omstreden of Vietconggebied wonen. Op 17 februari jl heeft President Thieu - wiens positie sterker is dan ooit - vertegenwoordigers van bijna alle politieke partijen bijeen geroepen om tot vorming van een zgn "Volksfront voor bescherming van de vrede en het recht van zelfbeschikking" te komen. Afwezig waren de extreem oppositionele groepen Big Minh, ex-president Ky, en de An Quang Boeddhisten. (B-1) (Div)

b. Laos

Op 22 februari werd met enige vertraging het verwachte bestand tussen de regering in Vientiane en de Pathet Lao ondertekend. Besloten is een provisorische coalitieregering in te stellen waarin beide partijen een gelijk aantal zetels zullen krijgen. Deze regering zal worden bijgestaan door een gemengde politieke raad, die verkiezingen zal voorbereiden. T.b.v. de veiligheid van deze organen zullen de steden Vientiane en Luang Prabang tot neutrale gebieden worden verklaard. De overeenkomst zal door een internationale controlecommissie bewaakt worden, waarin India, Polen en Canada zitting hebben, m.a.w. de oude internationaal controlecommissie zoals die tot voor kort ook in Vietnam opereerde.

Tot vlak vóór deze overeenkomst hebben sinds 28 januari Amerikaanse B-52 bommenwerpers vanuit Thailand dagelijks aanvallen uitgevoerd tegen de Ho-Chi-Minh route en de Vlakte der Kruiken in noordoost Laos. Schattingen over het aantal Noordvietnamese eenheden in Laos lopen uiteen van 40.000 tot 60.000 man. (B-3) (W)

c. Kambodja

Een bestand in Kambodja lijkt nog niet ophanden, voornamelijk t.g.v. de moeilijkheid, dat meer dan twee partijen bij een eventueel bestand in de huidige situatie betrokken zijn. Onduidelijk is de eventuele politieke rol van Sihanouk, die nog steeds weigert met Lon Nol te spreken.

Naar schatting zouden ongeveer 28.000 man Noordvietnamese troepen in Kambodja aanwezig zijn; andere cijfers spreken van in totaal 35.000 Vietcong en Noordvietnamese soldaten; weer andere cijfers spreken van 23.000 Vietcong en Noordvietnamese militairen.

Hoewel Lon Nol het staken van ieder offensief optreden van zijn eigen troepen beval om de in zijn land aanwezige Vietcong en Noordvietnamezen de tijd te geven zijn land te verlaten - overeenkomstig de Vietnamese overeenkomst - lijken de gevechtshandelingen nog in volle gang. Sinds 6 maanden treden de Kambodjaanse troepen - overigens met gering succes - uitsluitend defensief op. (B-2) (Div)

Commentaar: Een daadwerkelijke vredestoestand in Indochina blijkt inmiddels van meer zaken af te hangen dan alleen van een door alle partijen ondertekend accord. Allereerst is de vraag nog niet te beantwoorden of Noord-Vietnam haar territoriale aspiraties wederom met kracht van wapenen zal ondersteunen. De aanwezigheid van haar troepen in geheel Indochina, de vermelde infiltraties in Zuid-Vietnam, ondanks het accord, en het uitblijven van een accord in Kambodja beloven vooralsnog weinig goeds. Van belang zijn de gevolgen van een volledige terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam, die eind maart voltooid moet zijn.

Het bestand in Laos is zowel voor Laos zelf als ook voor Vietnam van belang, aangezien nu officieel de Ho-Chi-Minh route haar bevoorradende functie verloren zou moeten hebben en daarmee de waarde van de DMZ als scheidslijn op de proef wordt gesteld.

Een verdere moeilijkheid is de beantwoording van de vraag, welke invloed de leiders in Peking en Moskou hebben op het beleid van Hanoi.

Wat betreft de effectiviteit van de ICCS kan worden gezegd, dat, gezien de samenstelling, het unanimitetsprincipe, de kleine omvang, het totnogtoe ontbreken van een met erkende sancties beklede instantie waaraan bestandsschendingen kunnen worden gerapporteerd, alsmede gezien de ervaringen die in het verleden zijn opgedaan met de controlecommissie, er weinig reden tot optimisme kan bestaan. Een duidelijk lichtpunt - en politiek voordeel voor Zuid-Vietnam en de VS - is het recht van zelfbeschikking van Zuid-Vietnam, dat in het accord wordt toegekend. Daar staat tegenover dat de Vietcong als feitelijke tegenspeler in Zuid-Vietnam moest worden erkend en dat de militaire presentie van Noord-Vietnam in Zuid-Vietnam stilzwijgend moest worden geaccepteerd.